

Russos a Istanbul

**"De moment
vénen a comprar,
i a vendre's.
A vendre's,
les russes
jovenetes, i a
comprar, tots."**

Cada setmana, amb grans festes per part de la premsa, el Jirinovski aquell —o Zhirinovski, o com s'haja d'escriure— pallasso sinistre, ens dibuixa un nou mapa d'Europa i explica el futur repartiment del món. L'oscil·lació de les ratlles és constant, ara existirà Polònia, ara no, ara Sèrbia arribarà al mar Egeu, ara ens repartirem Romania, ara això, ara allò. L'única constant és que els russos han d'avançar cap al sud: en direcció a l'oceà Índic, en direcció a Istanbul. Diu que el Jirinovski és boig, cosa no demostrada, però el cas no és això: el cas és que la seua suposada bogeria expressa perfectament l'antiquíssim impuls dels eslaus: el sud, les mars càlides, la vida fora de l'estepa, Bizanci, la guerra contra els turcs. I venjar la derrota del tsar Samuel, que va veure les aigües blaves de l'Egeu abans que el seu exèrcit fóra desfet pels bizantins, ara fa prop de mil anys. L'emperador de Bizanci li va enviar al seu col·lega eslau catorze mil presoners, amb un detall elegant: els van rebentar els dos ulls a tots, excepte a un de cada cent, que els van perdonar un ull per tal que pogueren fer de guies. Basili II Bulgaròctonos, "matador de búlgars", va salvar Bizanci dels eslaus, sense saber quin agònic final havia de tenir a mans dels turcs.

Ara els eslaus tornen a la Ciutat, "eis tèn pólin", que això vol dir Istanbul (com oportunament recorda una novel·la que acaba d'aparèixer): *cap a la Ciutat* on sempre han passat, i passen i passaran, tantes coses crucials de la història. No tornen encara amb divisions blindades a posar setge al llarguíssim mur de ponent, ni a bloquejar-la per mar amb la flota de Sebastopol; això serà en tot cas en un futur més brillant, si no se'ls fan malbé abans les peces de recanvi de totes les màquines, si resolen els problemes d'intendència.

De moment vénen a comprar, i a vendre's. A vendre's, les russes jovenetes, i a comprar, tots. Romanesos, búlgars, ucraïnesos i russos de Rússia. Han pres d'assalt mig Istanbul, han fet que barris sencers es transformen en apèndixs externs i tèrbols del Gran Basar, que els rètols i els anuncis es multipliquen en alfabet ciríl·lic. Recorde un Istanbul de fa vint anys, on al Yeniçeriler Cadesi, davant del basar mateix, eixien els autobusos del trajecte Ankara-Bagdad-Teheran-Kabul-Goa, on pujaven *hippies* rossos barbuts i senyores turques rodones com sacs, a més de les cabres del sostre. No eren uns altres anys: era

una etapa històrica. Ara al Yeniçeriler, cada vesprada, arriben autobusos amb matrícula de Sofia, de Bucarest o de Kíev, i ràpidament s'omplen de gent del nord, i d'enormes bosses negres.

Durant el dia, ho compren tot: kilos de rellotges, sacs de roba interior, aixetes, cremadors de cuina, ràdios, flassades, llençols, coberteria, plats i tasses, tot. Regategen poc: ofereixen els dòlars que porten, i paren el cabàs. Després omplen bosses negres de plàstic, del volum d'un contenidor de fem, les acumulen en hotels de pas, i cap a l'autobús. Deuen repetir periòdicament l'operació, i els deu anar bé: el barri sencer entre el Gran Basar i el port del Yenikapi, sobre la Mar de Màrmara, ja és eslau. Vol dir que, de tot això que compren a Istanbul —rellotges barats, calçotets, quincalla, bombons—, als països eslaus no n'hi ha, o n'hi ha tan poc que és com si no n'hi haguera. Vénen a Istanbul com a l'empori central d'Orient i d'Occident. Quant als turcs, els deixen venir, i fan el seu negoci. I de passada, realitzen un somni ancestral: endur-se al llit dones rosses i joves, un tast del paradís promès. No cal guanyar-les en batalla contra els cristians: vénen soles, en avió d'Aeroflot, passen una setmana o dues en un hotel, i recuperen els dòlars que els seus compatriotes es gasten omplint bosses pel carrer. Així, un barri sencer, que abans era pacífica possessió del turisme d'agència. No ens hem de preocupar massa per un futur amb els russos a Istanbul: ja hi són. Les caixeres i els venedors ambulants del vell Bizanci, Constantinoble, Istanbul, ho saben perfectament: "*odin dolar, dva dolar...*". El futur és només fantasia.

Joan F. Mira